

SOCIÁLNÍ FÓRUM ÚSTECKÉHO KRAJE

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Mgr. Martin Klika, MBA, DBA

náměstek hejtmana Ústeckého kraje
Kompetence: sociální věci a bezpečnost

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Trochu statistiky I.

Počet obyvatel: **821 377**

Rozloha: 5 335 km²

Průměrný věk: 40,6 let

Krajské město: Ústí nad Labem

Vývoj počtu a územní distribuce sociálně vyloučených lokalit v ČR 2015

- bylo identifikováno **606** sociálně vyloučených lokalit a přibližně **700** ubytoven, avšak ne na všech ubytovnách žijí pouze sociálně vyloučení lidé
- celkový počet lokalit se v porovnání s rokem 2006 téměř zdvojnásobil (**z 310 na 606**)
- počet lokalit vzrostl ve všech krajích, v Karlovarském a Moravskoslezském kraji došlo **k trojnásobnému navýšení**
- SVL se také ve větší míře přesouvají do menších obcí

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Vývoj počtu a územní distribuce sociálně vyloučených lokalit v ČR 2015

- více než polovina (51 %) ze všech lokalit vznikla přirozeným sestěhováním, dalších 35 % vzniklo řízeným sestěhováním
- sociálně vyloučené lokality se vyskytují v 71 % ve všech obcích s rozšířenou působností (tj. ve **145 z 205**)
- došlo též k nárůstu počtu sociálně vyloučených osob, lze předpokládat, že se současný počet těchto obyvatel oproti roku 2006 zvýšil z **60 000 až 80 000** na **95 000 až 115 000**
- **nejvíce sociálně vyloučených osob přibylo v Ústeckém a Moravskoslezském kraji**
- Nejvíce sociálně vyloučených obyvatel žije na území obce s rozšířenou působností Ústí nad Labem (**8 200**), Brno (**8 000**), Ostrava (**7 800**), Chomutov (**6 300**), Litvínov (**6 000**) a Most (**5 500**)

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Vývoj počtu a územní distribuce sociálně vyloučených lokalit v Ústeckém kraji 2015

- v Ústeckém kraji došlo k navýšení počtu sociálně vyloučených lokalit, v roce 2006 bylo identifikováno **63**, analýza z roku 2015 hovoří o **89** lokalitách
- nejvíce SVL je v ÚK v ORP Rumburk (**14**)
- v souvislosti s tím vzrostl též počet sociálně vyloučených osob, studie roku 2006 uvádí **21 000 – 22 000**, z aktualizované Gabalovy analýzy vyplývá, že sociálně vyloučených osob je v současné době mezi **36 000 – 38 500**
- v Ústeckém a Moravskoslezském kraji bydlí dohromady více sociálně vyloučených osob (58 – 64 000) než ve zbytku České republiky
- **Průměr počtu osob žijících v SVL se snižuje – v Ústeckém kraji je to opačně (v průměru nárůst o 41 % na jednu SVL) – v Ústeckém kraji je to 471 obyvatel/1 lokalitu (v roce 2016 to bylo 333 obyvatel/1 lokalitu). Republikový průměr je 188 obyvatel/1 lokalitu. Druhý Moravskoslezský kraj má 317 obyvatel/1 lokalitu.**

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Sociální bydlení

- MPSV spolu s MMR a ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, připravilo návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení.
- Návrh zákona vychází z Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025, což je strategický a koncepční materiál, který byl schválen vládou dne 12. října 2015.
- Cílem zákona je posílení prevence ztráty bydlení prostřednictvím sociální práce na obcích, především u těch skupin domácností, které vynakládají nepřiměřeně vysoké procento příjmů na bydlení. Mezi ty patří např. domácnosti osamělých senierek a seniorů, rodiny samoživitelek a samoživitelů nebo rodiny s nezaměstnanými členy domácnosti atp. Terénní sociální práce a systematické řešení zadlužení domácností může přispět k identifikaci obyvatel, kteří mohou mít či mají problémy s úhradou nákladů na bydlení. Prevence ztráty bydlení přispěje ke snižování chudoby obyvatelstva plynoucí z intenzivního zadlužení v oblasti bydlení a rovněž ke snižování nákladů spojených s řešením bezdomovectví.

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Sociální bydlení

- Zákon o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení by měl přispět k efektivnější distribuci sociálních dávek na bydlení, snížit tok finančních prostředků do nevyhovujícího podstandardního bydlení a zlepšit postavení obcí v systému. Obce by měly mít zásadní roli při výběru poskytovatelů sociálního bydlení.
- Sociální bydlení v součinnosti s další politikou sociální integrace by mělo nejen zajistit důstojné a cenově dostupné bydlení, ale ve výsledku i svým charakterem redukovat následky sociálního a hospodářského vyloučení.

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Systém dávek na bydlení

- **Příspěvek na bydlení** ze systému dávek státní sociální podpory (nárok vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, posuzována příjmová situace žadatele).
- **Doplatek na bydlení** ze systému dávek zákona o pomoci v hmotné nouzi (nárok á vlastník bytu, který jej užívá, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu, případy hodného zvláštního zřetele pokud jde o jiný než obytná prostor – ubytovny apod.).

Nutnost sloučení obou dávek (až od roku 2020).

- Do té doby apel na MPSV a MMR ve věci urgentního zpracování cenových map nájemného, které by sloužily jako jeden z podkladů pracovníků Úřadu práce ČR pro výpočet dávky pomoci hmotné nouze, doplatku na bydlení.

Bydlení a soužití obyvatel v kontextu sociálního vyloučení

Systém dávek na bydlení

- V současné době je na základě Nařízení vlády č. 453/2013 Sb. nájemné stanoveno zejména způsobem popsáním v § 3 tohoto nařízení, **tedy prokazatelným doložením výše nejméně 3 srovnatelných cen nájemného v daném místě**. Jedná se tedy spíše o zmapování nájemného v místě obvyklém, dle kterého se následně porovnávají ostatní doložené nájemní smlouvy pro srovnatelný typ bytu. Pro toto srovnání slouží tabulka nájemného, kterou zpracovávají Krajské pobočky Úřadu práce ČR na základě informací z jednotlivých kontaktních pracovišť pro dané období (většinou 1 rok).
- Vzhledem k tomu, že se jedná pouze o porovnání existujících tržních cen nájemného, které není nikterak omezeno ani regulováno, dochází tak ke zbytečnému plýtvání veřejných prostředků.

Děkuji za pozornost

Mgr. Martin Klika, MBA, DBA

1. náměstek hejtmana Ústeckého kraje

Krajský úřad Ústeckého kraje

Velká Hradební 3118/48

400 02 Ústí nad Labem